

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Ι (ΘΕ ΠΛΗ 12)

ΤΕΛΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ 11 Ιουνίου 2011

Θέμα 1

Θεωρούμε την γραμμική απεικόνιση $f : \mathbf{R}^3 \rightarrow \mathbf{R}^3$ που ορίζεται στην συνήθη βάση του \mathbf{R}^3 ως εξής: $f(1,0,0) = (1,1,2)$, $f(0,1,0) = (1,3,6)$, $f(0,0,1) = (0,2,4)$ και το διάνυσμα $v = (4, 10, \mu) \in \mathbf{R}^3$ που εξαρτάται από την πραγματική παράμετρο μ .

A) (3 μονάδες) Να βρεθεί ο πίνακας A που αναπαριστά την f ως προς την συνήθη βάση του \mathbf{R}^3 και η τιμή της f , $f(x_1, x_2, x_3)$, στο τυχόν διάνυσμα (x_1, x_2, x_3) του \mathbf{R}^3 .

B) (12 μονάδες) Να βρεθούν: η τιμή της παραμέτρου μ για την οποία το v ανήκει στο $\text{Im}f$ και όλα τα διανύσματα $(x_1, x_2, x_3) \in \mathbf{R}^3$ για τα οποία $f(x_1, x_2, x_3) = v$.

Γ) (5 μονάδες) Να βρεθούν βάσεις και οι διαστάσεις των $\text{Ker}f$ και $\text{Im}f$.

Λύση

A) Εφόσον

$$\begin{aligned} f(1,0,0) &= (1,1,2) \\ f(0,1,0) &= (1,3,6) \\ f(0,0,1) &= (0,2,4) \end{aligned} \quad \text{έχουμε ότι} \quad A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 2 \\ 2 & 6 & 4 \end{pmatrix}$$

$$\text{και καθώς } f(x_1, x_2, x_3) = A \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 2 \\ 2 & 6 & 4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} x_1 + x_2 \\ x_1 + 3x_2 + 2x_3 \\ 2x_1 + 6x_2 + 4x_3 \end{pmatrix}, \text{ οπότε}$$

$$f(x_1, x_2, x_3) = (x_1 + x_2, x_1 + 3x_2 + 2x_3, 2x_1 + 6x_2 + 4x_3).$$

B) Το v ανήκει στο $\text{Im}f$ αν και μόνο αν το γραμμικό σύστημα:

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 2 \\ 2 & 6 & 4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 \\ 10 \\ \mu \end{pmatrix}$$

είναι συμβιβαστό, οι δε αντίστοιχες λύσεις του αποτελούν και τα ζητούμενα $(x_1, x_2, x_3) \in \mathbf{R}^3$. Με γραμμοπράξεις στον επαυξημένο πίνακα του συστήματος έχουμε

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & | & 4 \\ 1 & 3 & 2 & | & 10 \\ 2 & 6 & 4 & | & \mu \end{pmatrix} \xrightarrow{r_2 \leftarrow r_2 - r_1, \quad r_3 \leftarrow r_3 - 2r_1} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & | & 4 \\ 0 & 2 & 2 & | & 6 \\ 0 & 4 & 4 & | & \mu - 8 \end{pmatrix} \xrightarrow{r_2 \leftarrow \frac{1}{2}r_2} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & | & 4 \\ 0 & 1 & 1 & | & 3 \\ 0 & 4 & 4 & | & \mu - 8 \end{pmatrix}$$

$$\xrightarrow{r_1 \leftarrow r_1 - r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 & | & 1 \\ 0 & 1 & 1 & | & 3 \\ 0 & 4 & 4 & | & \mu - 8 \end{pmatrix} \xrightarrow{r_3 \leftarrow r_3 - 4r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 & | & 1 \\ 0 & 1 & 1 & | & 3 \\ 0 & 0 & 0 & | & \mu - 20 \end{pmatrix}$$

Από τον τελευταίο κλιμακωτό πίνακα έχουμε ότι το σύστημα είναι συμβιβαστό όταν και μόνο όταν $\mu=20$ και στην περίπτωση αυτή

$$(x_1, x_2, x_3) = (1 + x_3, 3 - x_3, x_3) = (1, 3, 0) + x_3(1, -1, 1), \quad x_3 \in \mathbf{R}.$$

Γ) Από την ανηγμένη κλιμακωτή μορφή του A που έχουμε στο πρώτο μέρος του επαυξημένου πίνακα έχουμε ότι:

$$1^\circ (x_1, x_2, x_3) \in \text{Kerf} \text{ αν και μόνο αν } \begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}, \text{ δηλαδή } x_1 = x_3 \text{ και } x_2 = -x_3$$

με x_3 αυθαίρετο. Άρα τα διανύσματα του Kerf δίνονται από $(x_1, x_2, x_3) = x_3(1, -1, 1), x_3 \in \mathbf{R}.$

Συνεπώς, η διάσταση του Kerf είναι 1 και μία βάση του το μονοσύνολο $\{(1, -1, 1)\}.$

2° Οι στήλες του A που αντιστοιχούν στις στήλες με μη μηδενικά οδηγία στοιχεία της κλιμακωτής του μορφής είναι η πρώτη και η δεύτερη, άρα η διάσταση του Imf είναι 2 και μία βάση του είναι το δι-σύνολο $\{(1, 1, 2), (1, 3, 6)\}.$

Θέμα 2

$$\text{Δίδεται ο πίνακας } A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}.$$

A) (2 μονάδες) Υπολογίστε την ορίζουσά του. Είναι ο A αντιστρέψιμος ;

B) (2 μονάδες) Διαγωνοποιείται ο πίνακας A ; (απαντήστε σύντομα χωρίς να υπολογίσετε ιδιοδιανύσματα).

Γ) (12 μονάδες) Να βρεθούν το χαρακτηριστικό πολυώνυμο, οι ιδιοτιμές και αντίστοιχα ιδιοδιανύσματα (βάσεις των ιδιοχώρων) του πίνακα A .

Δ) (4 μονάδες) Να βρεθούν διαγώνιος πίνακας Δ και ορθογώνιος πίνακας Q έτσι ώστε $A=Q\Delta Q^T$.

Λύση

A) $\det A = 0$ (1^η στηλη= 3^η στήλη) και συνεπώς ο A δεν αντιστρέφεται.

B) Ο πίνακας A ως συμμετρικός πραγματικός διαγωνοποιείται.

Γ) Το χαρακτηριστικό πολυώνυμο του πίνακα A είναι

$$\chi(\lambda) = \det(\lambda I - A) = \begin{vmatrix} \lambda-1 & -2 & -1 \\ -2 & \lambda-4 & -2 \\ -1 & -2 & \lambda-1 \end{vmatrix} = (\lambda-1) \begin{vmatrix} \lambda-4 & -2 \\ -2 & \lambda-1 \end{vmatrix} + 2 \begin{vmatrix} -2 & -2 \\ -1 & \lambda-1 \end{vmatrix} - \begin{vmatrix} -2 & \lambda-4 \\ -1 & -2 \end{vmatrix} =$$

$$= (\lambda-1)((\lambda-4)(\lambda-1) - 4) + 2(-2(\lambda-1) - 2) - (4 + \lambda - 4) = (\lambda-1)(\lambda^2 - 5\lambda) - 4\lambda - \lambda =$$

$$\lambda^3 - 6\lambda^2 = \lambda^2(\lambda - 6)$$

Επομένως οι ιδιοτιμές είναι $\lambda_{1,2} = 0$ (διπλή) και $\lambda_3 = 6$.

Για $\lambda_{1,2} = 0$, για να βρούμε μία βάση του ιδιοχώρου λύνουμε το ομογενές σύστημα:

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

απ' όπου, μετά από γραμμοπράξεις, καταλήγουμε στην $x + 2y + z = 0$, με λύσεις

$(x, y, z) = (-2y - z, y, z) = y(-2, 1, 0) + z(-1, 0, 1)$, $y, z \in \mathbf{R}$. Συνεπώς μία βάση του ιδιοχώρου αποτελείται από τα $\mathbf{v}_1 = (-2, 1, 0)$, $\mathbf{v}_2 = (-1, 0, 1)$.

Για $\lambda_3 = 6$, για να βρούμε μία βάση του ιδιοχώρου λύνουμε το ομογενές σύστημα:

$$\begin{bmatrix} 5 & -2 & -1 \\ -2 & 2 & -2 \\ -1 & -2 & 5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Μετά από τις ακόλουθες γραμμοπράξεις

$$\begin{bmatrix} 5 & -2 & -1 \\ -2 & 2 & -2 \\ -1 & -2 & 5 \end{bmatrix} \longrightarrow \begin{bmatrix} 5 & -2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ -1 & -2 & 5 \end{bmatrix} \longrightarrow \begin{bmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 5 & -2 & -1 \\ -1 & -2 & 5 \end{bmatrix} \longrightarrow \begin{bmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 0 & 3 & -6 \\ 0 & -3 & 6 \end{bmatrix} \longrightarrow$$

$$\begin{bmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 0 & 3 & -6 \\ 0 & -3 & 6 \end{bmatrix} \longrightarrow \begin{bmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & -2 \\ 0 & -3 & 6 \end{bmatrix} \longrightarrow \begin{bmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \longrightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

έχουμε ότι μία βάση του ιδιοχώρου αποτελείται από το $\mathbf{v}_3 = (1, 2, 1)$.

$$\Delta) \text{ Ο πίνακας } A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 6 \end{bmatrix}.$$

Για να βρούμε έναν ορθογώνιο πίνακα ορθοκανονικοποιούμε την βάση $\{\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \mathbf{v}_3\}$. Ήδη το \mathbf{v}_3 είναι ορθογώνιο στο \mathbf{v}_1 και στο \mathbf{v}_2 , οπότε αρκεί να ορθογωνοποιήσουμε τα δύο πρώτα:

$$\mathbf{u}_1 = \mathbf{v}_1 = (-2, 1, 0) \quad \mathbf{u}_2 = \mathbf{v}_2 - \frac{\mathbf{v}_1 \cdot \mathbf{v}_2}{\mathbf{v}_1 \cdot \mathbf{v}_1} \mathbf{v}_1 = (-1, 0, 1) - \frac{2}{5}(-2, 1, 0) = \left(-\frac{1}{5}, -\frac{2}{5}, 1\right).$$

Τέλος, κανονικοποιούμε την ορθογώνια βάση $\{\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2, \mathbf{v}_3\}$ και θέτοντάς τα διανύσματά της ως στήλες σχηματίζουμε τον ορθογώνιο πίνακα

$$Q = \begin{bmatrix} \frac{-2}{\sqrt{5}} & \frac{-1}{\sqrt{30}} & \frac{1}{\sqrt{6}} \\ \frac{1}{\sqrt{5}} & \frac{-2}{\sqrt{30}} & \frac{2}{\sqrt{6}} \\ 0 & \frac{5}{\sqrt{30}} & \frac{1}{\sqrt{6}} \end{bmatrix}.$$

Θέμα 3

A) (6 μονάδες) Να βρεθούν τα όρια των ακολουθιών:

$$(α) \frac{n\sqrt{n} + 5n^2}{2n^2 + 1} \quad (β) \left(\frac{n+2}{n+1} \right)^n$$

B) (6 μονάδες) Να εξεταστεί η σύγκλιση κάθε μίας από τις παρακάτω σειρές για κάθε $x \in \mathbf{R}$.

$$(α) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n(-1)^n}{3^n}, \quad (β) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin nx}{2n^2 - 1}$$

Γ) (8 μονάδες) Να υπολογισθούν τα όρια

$$(α) \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x^{1/3}} \quad (β) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \sin x}{x \sin x}$$

Λύση

$$A)(α) \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n\sqrt{n} + 5n^2}{2n^2 + 1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 \left(\frac{\sqrt{n}}{n} + 5 \right)}{n^2 \left(2 + \frac{1}{n^2} \right)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\frac{\sqrt{n}}{n} + 5}{2 + \frac{1}{n^2}} = 5/2$$

$$(β) \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{n+2}{n+1} \right)^n = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{n+1} \right)^n = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\left(1 + \frac{1}{n+1} \right)^{n+1} \cdot \left(1 + \frac{1}{n+1} \right)^{-1} \right) =$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\left(1 + \frac{1}{n+1} \right)^{n+1} \right) \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\left(1 + \frac{1}{n+1} \right)^{-1} \right) = e \cdot 1 = e$$

B) (α) Θα εφαρμόσουμε το κριτήριο του d' Alembert. Αν a_n είναι ο γενικός όρος της σειράς

$$\left| \frac{a_{n+1}}{a_n} \right| = \frac{\frac{|-1|^{n+1} (n+1)}{3^{n+1}}}{\frac{|-1|^n n}{3^n}} = \frac{(n+1)}{3n} \xrightarrow{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{3} < 1. \text{ Άρα η σειρά συγκλίνει.}$$

(β) Θα εφαρμόσουμε το κριτήριο σύγκρισης συγκρίνοντάς την με τη σειρά $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}$.

$$\left| \frac{\sin nx}{2n^2 - 1} \right| \leq \frac{1}{2n^2 - 1} \leq \frac{1}{n^2}$$

Το τελευταίο ισχύει γιατί $\frac{1}{2n^2 - 1} \leq \frac{1}{n^2} \Leftrightarrow n^2 \leq 2n^2 - 1 \Leftrightarrow 0 \leq n^2 - 1 \Leftrightarrow n^2 \geq 1$.

Επειδή η $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}$ είναι p -σειρά με $p = 2 > 1$, συγκλίνει. Συνεπώς η

$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin nx}{2n^2 - 1}$ συγκλίνει απόλυτα, άρα και απλά.

Γ)

$$(α) \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x}{x^{1/3}} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(\ln x)'}{(x^{1/3})'} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^{-1}}{\frac{1}{3}x^{-2/3}} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^{-1}}{\frac{1}{3}x^{-2/3}} = 3 \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x^{1/3}} = 0$$

$$(β) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \sin x}{x \sin x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x - \sin x)'}{(x \sin x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{\sin x + x \cos x} =$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1 - \cos x)'}{(\sin x + x \cos x)'} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{\cos x + \cos x - x \sin x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{2 \cos x - x \sin x} = \frac{0}{2} = 0$$

Θέμα 4

A)

Θεωρούμε την συνάρτηση $f(x) = x^3 e^{-x}$ ορισμένη στο \mathbf{R} . Να υπολογίσετε

(α) (4 μονάδες) την πρώτη παράγωγο της f και να βρείτε τα διαστήματα όπου η f είναι μονότονη (και το είδος της μονοτονίας) όπως και τα τοπικά και ολικά ακρότατα της f .

(β) (3 μονάδες) την δεύτερη παράγωγο της f και να βρείτε τα διαστήματα όπου η f είναι κυρτή, κοίλη όπως και τα σημεία καμπής της f .

(γ) (3 μονάδες) τα όρια της f καθώς $x \rightarrow -\infty$, $x \rightarrow +\infty$.

B) (10 μονάδες)

Να υπολογιστούν τα ολοκληρώματα

$$(α) I_1 = \int_0^4 \frac{1 - \sqrt{3x+4}}{1 + \sqrt{3x+4}} dx \quad (β) I_2 = \int (1-x)e^{-x} dx$$

A)

(α) Η πρώτη παράγωγος $f'(x) = -e^{-x}(x-3)x^2$. Μηδενίζεται στα σημεία 0 και 3 και το πρόσημό της είναι θετικό στα διαστήματα $(-\infty, 0)$ και $(0, 3)$, αρνητικό στο $(3, +\infty)$. Άρα η f είναι αύξουσα στο $(-\infty, 3)$ και φθίνουσα στο $(3, +\infty)$. Παρουσιάζει τοπικό και ολικό μέγιστο στο $x=3$ με $f(3) = 27e^{-3}$.

(β) $f''(x) = e^{-x}(x^2 - 6x + 6)x$, μηδενίζεται στα σημεία $x = 3 - \sqrt{3}$, $x = 0$, $x = 3 + \sqrt{3}$ με πρόσημο θετικό στα διαστήματα $(0, 3 - \sqrt{3})$, $(3 + \sqrt{3}, +\infty)$ όπου στρέφει τα κοίλα προς τα άνω και αρνητικό στα διαστήματα $(-\infty, 0)$, $(3 - \sqrt{3}, 3 + \sqrt{3})$, όπου στρέφει τα κοίλα προς τα κάτω. Για $x = 3 - \sqrt{3}$, $x = 0$, $x = 3 + \sqrt{3}$ παρουσιάζει σημεία καμπής.

$$(\gamma) \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^3}{e^x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x^2}{e^x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{6x}{e^x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{6}{e^x} = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} x^3 e^{-x} = \lim_{x \rightarrow -\infty} x^3 \lim_{x \rightarrow -\infty} e^{-x} = -\infty \times \infty = -\infty$$

B) (α) Το πεδίο ορισμού της $\sqrt{3x+4}$ είναι το διάστημα $(-4/3, +\infty)$.

Για να υπολογίσουμε το αόριστο ολοκλήρωμα, θέτουμε $\sqrt{3x+4} = z$, με $z > 0$, οπότε έχουμε

διαδοχικά $3x+4 = z^2$, $3dx = 2z dz$ δηλαδή $dx = \frac{2}{3} z dz$. Άρα,

$$I = \int \frac{1-z}{1+z} \cdot \frac{2}{3} z dz = \frac{2}{3} \int \frac{-z^2 + z}{1+z} dz.$$

Καθώς η υπό ολοκλήρωση συνάρτηση είναι μια ρητή παράσταση με τον βαθμό του αριθμητή μεγαλύτερο του βαθμού του παρονομαστή, εκτελούμε την διαίρεση:

$$\begin{array}{r} -z^2 + z + 0 \quad | \quad z+1 \\ z^2 + z \quad \quad \quad -z+2 \\ \hline 2z+0 \\ -2z-2 \\ \hline -2 \end{array} .$$

Συνεπώς

$$\begin{aligned} I &= \frac{2}{3} \int \left((-z+2) + \frac{-2}{z+1} \right) dz = -\frac{2}{3} \int z dz + \frac{4}{3} \int dz - \frac{4}{3} \int \frac{dz}{z+1} = -\frac{2}{3} \cdot \frac{z^2}{2} + \frac{4}{3} z - \frac{4}{3} \ln|z+1| + c = \\ &= -\frac{1}{3} z^2 + \frac{4}{3} z - \frac{4}{3} \ln|z+1| + c \end{aligned}$$

Τα όρια ολοκλήρωσης για τη νέα μεταβλητή είναι $x=0 \Leftrightarrow z=2$ και $x=4 \Leftrightarrow z=4$.

Τελικά προκύπτει:

$$\begin{aligned} I_1 &= \left[-\frac{1}{3} z^2 + \frac{4}{3} z - \frac{4}{3} \ln|z+1| \right]_2^4 = -\frac{1}{3} 4^2 + \frac{4}{3} 4 - \frac{4}{3} \ln|4+1| + \frac{1}{3} 2^2 - \frac{4}{3} 2 + \frac{4}{3} \ln|2+1| = \\ &= -\frac{16}{3} + \frac{16}{3} - \frac{4}{3} \ln 5 + \frac{4}{3} - \frac{8}{3} + \frac{4}{3} \ln 3 = -\frac{4}{3} - \frac{4}{3} \ln \frac{5}{3} \end{aligned}$$

(β)

$$\begin{aligned} I_2 &= \int (1-x)e^{-x} dx = -\int (1-x)de^{-x} = -(1-x)e^{-x} + \int e^{-x} d(1-x) = -(1-x)e^{-x} + \int e^{-x} d(-x) = \\ &= -(1-x)e^{-x} + \int de^{-x} = -e^{-x} + xe^{-x} + e^{-x} + c = xe^{-x} + c \end{aligned}$$

Θέμα 5

A) Ο χρόνος καλής λειτουργίας ενός τύπου ηλεκτρονικού πίνακα ελέγχου φωτεινών σηματοδοτών σε έτη, σύμφωνα με την εταιρία κατασκευής, είναι μια τυχαία μεταβλητή X που ακολουθεί την Κανονική Κατανομή με $\mu=4$ και $\sigma^2 = 0.04$.

(α) (5 μονάδες) Ποια είναι η πιθανότητα ένας τέτοιος σηματοδοτής να λειτουργήσει χωρίς πρόβλημα περισσότερα από 4.4 έτη;

(β) (7 μονάδες) Ένας συγκεκριμένος πίνακας βρίσκεται σε λειτουργία περισσότερα από 4.2 έτη. Ποιά είναι η πιθανότητα ο χρόνος καλής λειτουργίας του να μην ξεπεράσει τα 4.4 έτη;

Δίνονται: $\Phi(1) = 0.8413, \Phi(2) = 0.9772, \Phi(3) = 0.9987$

B) Το 25% των e-mail, που παίρνει ένας χρήστης, είναι spam. Το 90% των spam μηνυμάτων ανιχνεύονται από το σύστημα και αποκλείονται, ενώ το 5% των κανονικών μηνυμάτων εκλαμβάνονται σαν spam και αποκλείονται.

(α) (4 μονάδες) Ποία η πιθανότητα να μην αποκλεισθεί ένα μήνυμα;

(β) (4 μονάδες) Αν ένα μήνυμα αποκλεισθεί, ποία η πιθανότητα να είναι spam;

Παρατήρηση: Θεωρήστε τα γεγονότα:

S: το γεγονός ένα μήνυμα να είναι spam.

A: το γεγονός ένα μήνυμα να αποκλεισθεί.

(Δεν είναι απαραίτητο να κάνετε τις κλασματικές πράξεις μεταξύ των αριθμητικών τιμών που προκύπτουν στο τέλος της λύσης των ερωτημάτων).

Λύση

A)

Αφού η τυχαία μεταβλητή X ακολουθεί την κατανομή $N(4, 0.2^2)$, η $Z = \frac{X-4}{0.2}$

ακολουθεί την $N(0,1)$. Συνεπώς:

$$\begin{aligned} \text{(α)} \quad P(X > 4.4) &= 1 - P(X < 4.4) = 1 - P\left(\frac{X-4}{0.2} < \frac{4.4-4}{0.2}\right) = 1 - P(Z < 2) = 1 - \Phi(2) = \\ &= 1 - 0.9772 = 0.0228 \end{aligned}$$

(β)

$$\begin{aligned} P(X < 4.4 \mid X > 4.2) &= \frac{P((X < 4.4) \cap (X > 4.2))}{P(X > 4.2)} = \frac{P(4.2 < X < 4.4)}{1 - P(X < 4.2)} = \\ &= \frac{P\left(\frac{4.2-4}{0.2} < \frac{X-4}{0.2} < \frac{4.4-4}{0.2}\right)}{1 - P\left(\frac{X-4}{0.2} < \frac{4.2-4}{0.2}\right)} = \frac{P(1 < Z < 2)}{1 - P(Z < 1)} = \frac{P(Z < 2) - P(Z < 1)}{1 - P(Z < 1)} = \\ &= \frac{\Phi(2) - \Phi(1)}{1 - \Phi(1)} = \frac{0.9772 - 0.8413}{1 - 0.8413} = \frac{0.1359}{0.1587} = \frac{1359}{1587} \approx 0.85633 \end{aligned}$$

B) Θεωρούμε τα γεγονότα:

S: το γεγονός ένα μήνυμα να είναι spam.

A: το γεγονός ένα μήνυμα να αποκλεισθεί.

(α) Ζητάμε την πιθανότητα $P(A') = 1 - P(A)$

Αλλά από θεώρημα ολικής πιθανότητας:

$$P(A) = P(A \mid S)P(S) + P(A \mid S')P(S') = 0.9 \cdot 0.25 + 0.05 \cdot 0.75 = 0.225 + 0.0375 = 0.2625$$

Άρα $P(A') = 1 - 0.2625 = 0.7375$.

(β) Από τον τύπο της δεσμευμένης πιθανότητας ή το Θ. Bayes, έχουμε:

$$P(S \mid A) = \frac{P(A \mid S)P(S)}{P(A)} = \frac{0.9 \cdot 0.25}{0.2625} = \frac{0.225}{0.2625} = \frac{2250}{2625} = \frac{6}{7} \approx 0.86$$